

EU-domstolen (European Court of Justice - ECJ)

Europadomstolen er EUs dømmende myndighet innen unionens rettområde. Domstolen ble opprettet i 1952 og ligger i Luxembourg. Domstolen behandler blant annet traktatbrudd, passivitetssaker og erstatningssaker. Domstolen kan også komme med rådgivende uttalelser til medlemslandene når medlemslandene ber om dette. Domstolen dømmer i overstatlige saker hvor EU kan lage regler og som har direkte virkning på medlemslandene. Domstolen består av tre deler: EU-domstolen, Den alminnelige retten og Domstolen for personalsaker i EU.

EU-samarbeidet innebærer at EU-institusjoner kan lage regler som direkte forplikter medlemsstatene og deres innbyggere. EU har derfor opprettet domstolen, som kan dømme i saker, som vedrører medlemslandenes forpliktelser i henhold til EU-retten. Domstolen skal sikre at EU-retten overholdes, fortolkes og anvendes på samme måte i hele EU, uansett hvilket medlemsland en tvist springer ut fra. Domstolens rolle er å sikre en ensartet tolkning av EU-reglene, og den kan avgjøre saker, hvor medlemslandene, EU-institusjonene, virksomheter og enkeltpersoner er parter.

Domstolen har en dommer for hvert medlemsland, noe som innebærer 27 dommere. I tillegg består domstolen av åtte generaladvokater. Det er medlemslandene som utpeker dommere og generaladvokater. Disse velges for en periode på seks år men mulighet for gjenvalg. Dommerne selv velger en president som fungerer for en tre års periode. Generaladvokatens oppgave er blant annet å komme med et upartisk og uavhengig forslag til en avgjørelse i aktuelle saker. Dommeren er ikke forpliktet til å følge forslaget, men gjør det likevel ofte. Vanligvis består en saksbehandling av tre eller fem dommere. I et såkalt storkammer (Grand Chamber) er det 13 dommere. I helt eksepsjonelle saker sitter alle 27 dommerne samlet.

Domstolen har de siste årene fått stadig flere saker til behandling. For å forenkle arbeidet og redusere saksbehandlingstiden har det blitt opprettet et todelt system. Den alminnelige retten (General Court) ble opprettet i 1989

og behandler blant annet saker hvor enkeltpersoner saksøker EU, anker på avgjørelse i Domstolen for personalsaker i EU og medlemsstater mot kommisjonen. Domstolen for personalsaker i EU (Civil Service Tribunal) består av 7 dommere utnevnt av Rådet for en varighet av seks år etter en utlysingsprosess og dømmer i saker som gjelder tvister mellom EU-institusjonene og deres ansatte. Øvrige saker behandles av EU-domstolen.

I det som kalles for passivitetsspørsmål kan domstolen kontrollere lovligheten i situasjoner hvor EUs institusjoner forholder seg passive til saker og situasjoner som oppstår. En slik sak kan kun opprettes etter at en EU-institusjon har blitt oppfordret til å handle. Hvis det viser seg at passivitetet er ulovlig skal EU-institusjonen umiddelbart iverksette tiltak.

I den nye finanspakten som 25 av EUs medlemsland har undertegnet i januar 2012, med unntak av Tsjekia og Storbritannia, er EU-domstolen gitt i oppgave og idømme bøter på 0.1 prosent av et lands BNP hvis landet ikke iverksetter et nasjonalt lovverk som innfører en såkalt "gjeldsbremse".

DEFS har foreslått at det bør opprettes en særskilt arbeidsrettslig domstol i EU, hvor dommerne har arbeidsrettslig erfaring og kompetanse. Dette er et forslag som må ses i lys av EU-domstolens kontroversielle dommer i sakene Viking, Laval og Ruffert hvor grunnleggende faglige rettigheter har blitt overkjørt av markedets fire friheter.

EU-domstolen må ikke forveksles med Europadomstolen for menneskerettigheter som ligger i Strasbourg og som er en del av Europarådet i Strasbourg.

Link til EU-domstolens hjemmeside:

<http://curia.europa.eu/>

Link til side med kort informasjon om tilsvarende dommer i EU-domstolen:

<http://www.tueip.dircon.co.uk/ECJcases.html>

Avgjørelser i EU-domstolen som berører arbeidsrett 2005 – 2012

(Listen er ikke uttømmende)

Avgjørelser	Weblink	Annet
Forlengelse av midlertidige kontrakter	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2012-01/cp120004en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Tyskland

Sak nr C-586/10		2012
Rett til betalt ferie ved sykdom Sak nr C-282/10	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2012-01/cp120002en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Frankrike 2012
Arbeidstakere på plattform er underlagt EU-lov Sak nr C-247/10	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2012-01/cp120001en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Nederland 2011
Begrensninger i opparbeidede rettigheter til betalt ferie ved sykdom Sak nr C-214/10	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2011-11/cp110123en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Tyskland 2011
Utbetaling av feriepenger skal inkludere visse tillegg (piloter) Sak nr C-155/10	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2011-09/cp110090en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Storbritannia 2011
Arbidsforbud for piloter over 60 år er diskriminering Sak nr C-447/09	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2011-09/cp110088en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Tyskland 2011
Rett til betalt ferie og antall arbeidede dager Sak nr C-282/10	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2011-09/cp110083en.pdf	Uttalelse fra generaladvokat. Sak fra Frankrike 2011
Arbeidstakers rettigheter ved overføring til ny arbeidsgiver Sak nr C-108/10	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2011-09/cp110080en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Italia 2011
Begrensning knyttet til uttak av ferie eller annen kompensasjon Sak nr C-214/10	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2011-07/cp110068en.pdf	Uttalelse fra generaladvokat. 2011
Å unnlate å utbetale sluttpakke til arbeidstaker som kan få pensjon er diskriminerende Sak nr C-499/08	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2010-10/cp100102en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Danmark 2010
Når flere virksomheter opererer på en plass kreves det koordinator for HMS	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2010-10/cp100101en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Italia 2010

Sak nr C-224/09		
Farens rett til ammefri er uavhengig av om moren til barnet jobber eller ei Sak nr C-104/09	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2010-09/cp100094en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Spania 2010
Ved overføring til nytt arbeid under foreldrepermisjon skal det likevel utbetales lønn Sak nr C-471/08	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2010-07/cp100069en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Østerrike 2010
Restriksjoner knyttet til nasjonalitet ved inngåelse av kontrakt er ikke lovlig Sak nr C-546/07	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2010-01/cp100007en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Tyskland 2010
Øvre og nedre aldersgrenser kan være lovlig i enkelte tilfeller Sak nr C-229/08 og C-341/08	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2010-01/cp100001en.pdf	Uttalelse i saker på forespørsel fra Tyskland 2010
Beskyttelse av gravide arbeidstakere Sak nr C-63/08	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-10/cp090098en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Luxembourg 2009
Kompensasjon for oppsigelse ved delvis uttak av foreldrepermisjon Sak nr C-116/08	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-10/cp090093en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Belgia 2009
Oppsigelse på grunn av nådd pensjonsalder Sak nr C-388/07	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-03/cp090019en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Storbritannia 2009
Rett til å ta ut opparbeidet ferie etter endt sykdom Sak nr C-350/06 og C-520/06	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-03/cp090004en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Storbritannia og Tyskland 2009
Forskjellsbehandling av ansatt med funksjonshemmet barn er diskriminerende Sak nr C-303/06	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-03/cp080053en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Storbritannia 2008
Direkte henvisninger til	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-	Uttalelse basert på forespørsel

nasjonalitet i stillingsutlysninger er diskriminerende Sak nr C-54/07	03/cp080050en.pdf	fra Belgia 2008
Luxembourg-saken Sak nr C-319/06	http://www.etuc.org/IMG/pdf_briefing_note_final_Lux.pdf Bakgrunnsnotat fra DEFS	Uttalelse basert på forespørsel fra Luxembourg 2008
Ruffert-saken Sak nr C-346/06	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-03/cp080020en.pdf http://www.etuc.org/a/4830 Pressemelding fra DEFS	Uttalelse basert på forespørsel fra Tyskland 2008
Laval-saken Sak nr C-341/05	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-02/cp070098en.pdf http://webjcli.ncl.ac.uk/2008/issue3/pdf/zahn3.pdf Juridisk vurdering av Laval og Viking sakene i lys av EU-utvidelsen	Uttalelse basert på forespørsel fra Sverige 2007
Viking-saken Sak nr C-438/05	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-02/cp070088en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Finland 2007
Lavere lønn for overtid enn for normal arbeidstid kan være diskriminerende Sak nr C-300/06	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-02/cp070087en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Tyskland 2007
Viking-saken Sak nr C-438/05	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-02/cp070037en.pdf	Generaladvokatens uttalelse. 2007
Laval-saken Sak nr C-341/05	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-02/cp070036en.pdf	Generaladvokatens uttalelse. 2007
Arbeidstid og hviletid Sak nr C-484/04	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-02/cp060067en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Storbritannia 2006
Likebehandling av funksjonshemmede i arbeidslivet Sak nr C-13/05	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-02/cp060055en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Spania 2006
Bruk av påfølgende midlertidige kontrakter Sak nr C-212/04	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-02/cp060054en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Hellas 2006
Ferie kan ikke erstattes ved økt lønn når ferien utsettes til neste år	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-02/cp060032en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Nederland 2006

Sak nr C-124/05		
Feriepenger inkludert i lønn er i strid EU-retten Sak nr C-131/04 og C-257/04	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-02/cp060024en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Storbritannia 2006
Hvilende vakt er å anse som arbeidstid Sak nr C-14/04	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-02/cp050104en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Frankrike 2005
Aldersdiskriminering Sak nr C-144/04	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-02/cp050099en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Tyskland 2005
Det er ikke krav om å sjekke alle tillegg til arbeidstakere fra andre land i forbindelse med overholdelse av minstelønn Sak nr C-341/02	http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2009-02/cp050034en.pdf	Uttalelse basert på forespørsel fra Tyskland 2005

EFTA-domstolen

EFTA-domstolen er EFTAs domstol, på lik linje som EU-domstolen er EUs domstol. Også EFTA-domstolen er plassert i Luxembourg. EFTA-domstolen består av tre dommere hvor av to av de tre skal være fra et EFTA-land. Domstolen har jurisdiksjon i saker som ESA anlegger mot et EFTA-land for brudd på avtaleforpliktelsene i henhold til EØS-avtalen. EFTA-land har på sin side adgang til å påklage avgjørelser av ESA på grunnlag av mangel på kompetanse, vesentlige saksbehandlingsfeil, feil tolkning eller misbruk av avtaleverket eller maktmisbruk. Også private rettssubjekter kan påklage avgjørelser av ESA i tilfeller der en slik avgjørelse er rettet direkte til personen eller når en avgjørelse rettet til en annen person direkte angår vedkommende. EFTA-domstolen skal også avgjøre eventuelle tvister mellom to eller flere EFTA-land. En særlig viktig funksjon for Domstolen er å gi rådgivende uttalelser til nasjonale domstoler i EFTA-landene som svar på spørsmål de stiller om fortolkningen av avtalen.

I dag er det Carl Baudenbacher fra Liechtenstein som er president og Páll Hreinsson (Island) og Per Christiansen (Norge) som er medlemmer av EFTA-domstolen.

Link til EFTA-domstolens hjemmesider:

<http://www.eftacourt.int/>

Avgjørelser i EFTA-domstolen som berører arbeidsrett 2002 – 2012

(Listen er ikke uttømmende)

Avgjørelser	Weblink	Annet
Verftssaken – allmenngjøring av tariffavtaler	http://www.eftacourt.int/index.php/cases/stx_norway_offshore_as_mfl_v_staten_v_tariffnemnda1	Norge 2011
Utstasjoneringsdirektivet og krav om sykkelønn m.m. for utenlandske ansatte	http://www.eftacourt.int/index.php/cases/efta_surveillance_authority_v_the_republic_of_iceland5	Island 2011
HMS – statens ansvar i forhold til arbeidsulykker	http://www.eftacourt.int/index.php/cases/or_kolbeinsson_v_the_icealandic_state	Island 2010
Enkemannspensjon	http://www.eftacourt.int/index.php/cases/case_e_2_07	Norge 2007
KLP-saken	http://www.eftacourt.int/index.php/cases/case_e_8_00	Norge 2002

Utgiver: LO-kontoret i Brussel
Adresse: Bd. du Roi Albert II, 5, Boks 23, B-1210 Brussel, Belgia
Tlf: +32 22 01 18 10
Faks: +32 22 01 18 12
E-post: brussel@lo.no
Ansvarlig: Knut Arne Sanden og Robert Hansen

Hjemmeside: www.lo.no/brussel
Blogg: <http://eurologgen.blogspot.com>
Twitter: <http://twitter.com/eurologgen>
Facebook: <http://facebook.com/lonorge>